

Färgaryds kyrka

Kortfattad historisk beskrivning

1311	Färgaryds kyrka nämns i ett testamente som sockenkyrka
1641	Lilla ringklockan gjutes
1643	Kyrkan nedbränns i samband med kriget mot Danmark
1707	Påbygges sakristian med spira som spåntäckes
1708	Stora ringklockan gjutes
1727	Predikstol i barock tillverkas av bildhuggare
1728	Fönster tas upp i kyrkans norra sida och kyrkan målas
1747	Större reparation av kyrkan utföres .Fönster tas upp i västvägg.
1749	Bildhuggare tillverkar altartavla
1760	Ny tornbyggnad uppföres
1762	Ny spira på klockstapel. Mässingsglob med flöjel
1768	Nytt golv inlägges i kyrkan
1771	Större reparation göres i kyrkan
1792	Kyrkan kalkas
1793	Kyrktaket tjärstrykes
1804	Ny läktare uppföres
1807	Vapenhuset på södra sidan täckes med spån
1812	Kyrkan rappas
1837	Tornet repareras
1841	På extra sockenstämma beslöts att ny kyrka skulle byggas
1843	Häradssyn förrättades och syneprotokoll upprättades där den gamla kyrkan beskrives
1844	Byggmästare Peter Petersson , Thå i Sandhults socken , utsågs att uppföra ny kyrka . Kyrkan byggdes som en kopia av Åkers kyrka som samtidigt var under byggnad . Således följdes ej de godkända ritningar utförda av Johan Carlberg.
1846	Nya kyrkan inviges
1872	Ny altartavla beställes
1885	Kyrkans tak papptäckes
1890	2 st kaminer installeras
1896	Ny stentrapp göres till kyrkan
1898	Kyrkans ytterväggar rappas
1899	Kyrkans och tornets tak täckes med järnplåt från Boxholm
1904	Kyrkan målas invändig
1919	Kyrkogården utvidgas mot norr och troligen c:a 13 meter åt öster
1921	Lanterninen kläs med kopparplåt
1924	Värmeledning med varmluftssystem installeras
1924	Ny stentrappa vid södra ingången
1940-talet	Kyrkogården utvidgas mot sydost i 40-talets början
1949	Kyrkan restaureras och repareras, ny el-anläggning och el-värme Antikglas i korfönster, invändig målning . Yttertak omlagt med kopparplåt
1949	2 st nya ytterdörrar av ek beställes (Dörrparti , torn)

1950	Kyrkan återinvigs
1959	Kyrkogården utvidgas mot sydväst
1963	Tak på sakristia och kor omlägges med kopparplåt
1967	Kyrkans puts utvändigt rengöres och sandblästras . Putsen repareras och kalkas
1973	Kyrkogården byggs ut mot väster
1979	Utvändig reparation , omputsning
1984	Invändig reparation och ommålning Äldre målning kartlades och dokumenterades nedersta bänkdörren
1985	Minneslund tillkommer på nya kyrkogårdens södra del

Färgaryd, sockenstuga

1839 c:a	Huset byggdes till skola
1925 c:a	Skolverksamheten upphör
1975	Sockenstugan tillbyggs mot norr

Färgaryd, uthus - förråd

1950	Första förrådet byggs
1980	Södra förrådet tillkom
2007	Östra förrådet tillkom

Övergripande kulturhistorisk bedömning

Färgaryds kyrka är uppförd 1844 och invigdes 1846. Den uppfördes av byggmästare Petter Petersson, från Thå i Sandhults socken. Kyrkan uppfördes som en kopia av Åkers kyrka. De godkända ritningarna av Johan Carlberg, Överintendentämbetet, följdes inte.

Färgaryds kyrka är uppförd i nyklassicistisk stil. Kyrkan har rektangulärt långhus med rundad koravslutning i öster och ett smalare kvadratisk torn i väster. I norr finns en sakristia med halvrund norrvägg. Kyrkan är uppförd i gråsten med putsade och vitkalkade fasader med släta omfattningar runt fönster och portar och spritputsad, gråmålad sockel. Tornet har torntak med öppen lanternin som uppåt avslutas med ett kors. Huvudentré finns genom tornet i väster och mitt på södra långsidan. Kyrkan har höga rundbågefönster. Fönstren har träbågar med blyspröjs. I koret sitter antikglas och i övriga fönster klarglas. Taken och lanterninens väggar är täckta med skivtäckt kopparplåt. Exteriören är relativt välbevarad. Taken på kyrkan samt lanterninen har täckts med kopparplåt. Vad de ursprungligen varit täckta med framgår inte, men de har varit täckta med papptak och svartplåt tidigare. Entréportarna byttes till nya i ek 1949. Trapporna till entréerna har lagts om. Antikglas sätt i korföntren vid renoveringen 1949.

Färgaryds kyrka har ett brett långhus täckt med ett flackt tunnvalv i trä och med taklist med tandsnitt. Korvalvet har dekormålningar från 1984. Altaruppsatsen från 1872, är en målning ”Korsnedtagningen” av Mårten Eskil Winge och sitter i ett ramverk av spegelfabrikör J A Andersson, Halmstad. Fram till 1872 hade altarprydnaden troligen bestått av ett enkelt kors i väntan på att medel till en altartavla funnits tillgängliga. Predikstolen är tillverkad 1871 av J A Andersson och ersatte den ursprungliga tillverkad 1846 av snickare Andreas Lindquist, Hokhult, som nu står i tornkammaren. Nummertavlorna, placerade på vardera sidan om koret, är tillverkade av Andreas Lindquist och samtida med kyrkan. I koret finns en korbänk på norra sidan. Kyrkorummet har fyra slutna bänkkvarter, samtida med kyrkan. Bänkinredningen har kannelyrprydda pilastrar mellan bänkdörrarna. De har ändrats i sitsen 1949, för att bli bekvämare. I kyrkorummet finns breda mattlaserade trägolv. Orgelläktaren har genombrutet ballustraddel upptill. Kyrkan har en orgel från 1865, tillverkad av Marcussen och Son i Danmark. Den nuvarande färgsättningen av kyrkorummet är från renoveringen 1983. Den nuvarande färgsättningen av kyrkorummet ansluter till den ursprungliga färgsättningen, som skrapats fram på vid den senaste renoveringen och som i gamla dokument från kyrkans byggnadstid beskrivs som ”pärlevit”.

Sammanfattning

Färgaryds kyrka är en relativt välbevarad nyklassicistisk kyrka, både exteriört och interiört. Kyrkan har genomgått en del förändringar invändigt, men den ursprungliga nyklassicistiska stilen är bibehållen. Den fasta inredningen är antingen ursprunglig eller har tillkommit senare på 1800-talet. Kyrkan har invändigt en färgsättning som ansluter till den ursprungliga färgsättningen.

Att särskilt tänka på vid vård och underhåll av Färgaryds kyrka

- Välbevarad nyklassicistisk exteriör.
- Nyklassicistisk interiör.
- Kyrkans 1800-tals inredning.

- Färgsättning som nära ansluter till kyrkans ursprungliga färgsättning.
- Gamla breda trägolv.

Käll- och litteraturförteckning

- Arkiv: (1) Kulturmiljö Halland
(2) Samfällighetens arkiv
- Litteratur: (3) Färgaryds Kyrka 1846 till 1950 Sven Colliander
(4) Kyrkobyggnader i Småland, del 2 , Riksantikvarieämbetet och Kungl. Vitterhets Historie- och antikvitets akademien
(5) Julhälsning 1971
(6) Välkommen till Färgaryds kyrka Thomas Ehde
(9) Femsjö kyrka (vikt blad) Loi Stefansson
- Övrigt (7) (F.d. kyrkvaktmästare Bengt Bengtsson , Färgaryd
(8) Kyrkguiden Sture Wahlström , Femsjö

Färgaryds kyrka

1311	1
1641	1
1643	1
1707	1
1708	1
1727	1
1728	1
1747	1
1749	1
1760	1
1762	1
1768	1
1771	1
1792	1
1793	1
1804	1
1807	1
1812	1
1837	1
1841	1
1843	1
1844	1
1846	1
1872	1+6
1885	1
1890	1
1896	1
1898	1
1899	1+4
1904	1
1919	7
1921	1+4
1924	1
1940-tal	1
1949	1+4
1950	1
1959	7
1963	1
1967	1+4
1973	7
1979	6
1984	2+4
1985	7

Hyltebruks kyrka

1917	1
1922	1
1923	1
1924	1
1954	2
1957	2
1967	1
1968	1
1969	1
1974	1
1981	2
1984	2
2006	2
2007	2

Femsjö kyrka

1563	5
1579	5
1663	9
1681	9
1727	5
1736	5
1744	5
1745	8
1749	5+8
1797	5
1860-tal	5+8
1876	8
1890	5
1903	8
1913	5
1942	5+8
1952	5
1961	5+8
1969	1+5
1971	5
1975	1+8
1978	8
2002	8
2005	8+2
2007	8